

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 10 lutego 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Ważność – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja do rozpoznania pozwu lub wniosku o rozwód – Artykuł 18 TFUE – Rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 – Artykuł 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte i szóste – Różnica między długością okresów pobytu wymaganych do ustalenia sądu właściwego – Rozróżnienie między rezydentem będącym obywatelem państwa członkowskiego siedziby sądu rozpoznającego sprawę a rezydentem niebędącym obywatelem tego państwa – Dyskryminacja ze względu na przynależność państwową – Brak

W sprawie C-522/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowieniem z dnia 29 września 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 października 2020 r., w postępowaniu:

OE

przeciwko

VY,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Prechal, prezes drugiej izby, pełniąca obowiązki prezesa trzeciej izby, J. Passer, F. Biltgen, L.S. Rossi (sprawozdawczyni) i N. Wahl, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Rady Unii Europejskiej – M. Balta i T. Haas, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – M. Wasmeier i M. Wilderspin, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy ważności art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. 2003, L 338, s. 1) oraz skutków, które mogą wynikać z ewentualnej nieważności tego przepisu.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między OE a jego małżonką, VY, w przedmiocie wniesionego do sądów austriackich pozwu o rozwiązanie małżeństwa.

Ramy prawne

- 3 Zgodnie z motywem 12 rozporządzenia Rady (WE) nr 1347/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej za dzieci obojga małżonków (Dz.U. 2000, L 160, s. 19), które zostało uchylone z dniem 1 marca 2005 r. rozporządzeniem nr 2201/2003:

„Podstawy jurysdykcji przyjęte w niniejszym rozporządzeniu oparte są na zasadzie, że musi istnieć rzeczywistość więź między daną stroną a państwem członkowskim wykonującym jurysdykcję. Decyzja o przyjęciu niektórych podstaw wiąże się z faktem, że występują one w różnych krajowych systemach prawnych i są akceptowane przez pozostałe państwa członkowskie”.

- 4 Zgodnie z motywem 1 rozporządzenia nr 2201/2003:

„Wspólnota Europejska postawiła sobie za cel stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której ramach zapewniony jest swobodny przepływ osób. W tym celu Wspólnota przyjmuje między innymi środki w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych niezbędne dla właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego”.

- 5 Artykuł 1 tego rozporządzenia, zatytułowany „Zakres stosowania”, stanowi w ust. 1:

„Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie, bez względu na rodzaj sądu, w sprawach cywilnych dotyczących:

a) rozvodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa;

[...]”.

- 6 Artykuł 3 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Jurysdykcja ogólna”, stanowi:

„1. W sprawach orzeczeń dotyczących rozvodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa jurysdykcję mają sądy państwa członkowskiego,

a) na którego terytorium:

- oboje małżonkowie mają zwykły pobyt, lub
- małżonkowie mieli ostatnio oboje zwykły pobyt, o ile jedno z nich ma tam nadal zwykły pobyt, lub
- strona przeciwna ma zwykły pobyt, lub
- w przypadku wspólnego pozwu lub wniosku jedno z małżonków ma zwykły pobyt, lub
- powód lub wnioskodawca ma zwykły pobyt, jeżeli przebywał tam od przynajmniej roku bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku, lub
- powód lub wnioskodawca ma zwykły pobyt, jeżeli przebywał tam przynajmniej od sześciu miesięcy bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku i jest obywatelem tego państwa członkowskiego lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, ma tam swój »domicile«;

b) którego obywatelstwo posiadają oboje małżonkowie lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, w którym mają swój wspólny »domicile«.

2. Pojęcie »domicile« na potrzeby niniejszego rozporządzenia określa się według prawa brytyjskiego i irlandzkiego”.

7 Artykuł 6 tego rozporządzenia, zatytułowany „Wyłączny charakter jurysdykcji na podstawie art. 3, 4 i 5”, stanowi:

„Przeciwko małżonkowi, który:

- a) ma zwykły pobyt na terytorium państwa członkowskiego; lub
- b) jest obywatelem państwa członkowskiego lub – w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii – ma swój »domicile« na terytorium jednego z tych państw członkowskich;

postępowanie przed sądami innego państwa członkowskiego może być prowadzone tylko zgodnie z art. 3, 4 i 5”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 8 W dniu 9 listopada 2011 r. OE, obywatel włoski, i VY, obywatelka niemiecka, zawarli związek małżeński w Dublinie (Irlandia).
- 9 Zgodnie z informacjami przekazanymi przez sąd odsyłający OE w maju 2018 r. opuścił wspólne miejsce zwykłego pobytu pary znajdujące się w Irlandii i od sierpnia 2019 r. mieszka w Austrii.
- 10 W dniu 28 lutego 2020 r., czyli po ponad sześciomiesięcznym okresie pobytu w Austrii, OE wniósł do Bezirksgericht Döbling (sądu rejonowego w Döblingu, Austria) pozew o rozwiązanie małżeństwa z VY.

- 11 OE utrzymuje, że obywatel państwa członkowskiego innego niż państwo siedziby sądu ma prawo powołać się w oparciu o zasadę niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową, w razie gdy przebywał na terytorium tego ostatniego państwa już od sześciu miesięcy bezpośrednio przed wniesieniem pozwu o rozwód, na jurysdykcję sądów wspomnianego ostatniego państwa na podstawie art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia nr 2201/2003, co oznaczałoby odstąpienie od stosowania tiret piątego tego przepisu, które wymaga przebywania od przynajmniej roku bezpośrednio przed wniesieniem tego pozwu.
- 12 Orzeczeniem z dnia 20 kwietnia 2020 r. Bezirksgericht Döbling (sąd rejonowy w Döblingu) odrzucił pozew OE, uznając, że nie ma jurysdykcji do jego rozpoznania. Zdaniem tego sądu zróżnicowanie ze względu na obywatelstwo w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte i szóste rozporządzenia nr 2201/2003 ma na celu uniemożliwienie powodowi lub wnioskodawcy wymuszania uznania jurysdykcji sądów danego państwa członkowskiego.
- 13 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (sąd okręgowy dla spraw cywilnych w Wiedniu, Austria), do którego wniesiono zażalenie, postanowieniem z dnia 29 czerwca 2020 r. utrzymał w mocy orzeczenie Bezirksgericht Döbling (sądu rejonowego w Döblingu).
- 14 OE wniósł od tego postanowienia skargę rewizyjną do sądu odsyłającego, Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego, Austria).
- 15 Sąd odsyłający wskazuje, że rozróżnienie ustanowione w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte i szóste rozporządzenia nr 2201/2003 w zależności od okresu rzeczywistego pobytu zainteresowanego opiera się wyłącznie na kryterium przynależności państwowej. Przypominając, że są osoby, które się urodziły i wychowywały w danym państwie członkowskim bez posiadania jego obywatelstwa, sąd odsyłający uważa, że z kryterium tego nie da się wywieść wystarczająco istotnej różnicy, co się tyczy integracji zainteresowanego i jego powiązania z danym państwem członkowskim. W konsekwencji sąd ten ma wątpliwości co do zgodności odmiennego traktowania wynikającego z tych przepisów rozporządzenia nr 2201/2003 z ustanowioną w art. 18 TFUE zasadą niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową.
- 16 Ponadto przy założeniu, że takie odmierne traktowanie byłoby sprzeczne z zasadą niedyskryminacji, sąd odsyłający zastanawia się nad konsekwencjami prawnymi, jakie należy z tego wyciągnąć w sprawie takiej jak sprawa w postępowaniu głównym.
- 17 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - „1) Czy art. 3 [ust. 1] lit. a) tiret szóste rozporządzenia [nr 2201/2003] narusza zakaz dyskryminacji przewidziany w art. 18 TFUE z uwagi na to, że w zależności od obywatelstwa powoda lub wnioskodawcy przewiduje dla niego krótszy okres pobytu niż wynikający z art. 3 [ust. 1] lit. a) tiret piąte [tego] rozporządzenia jako warunek jurysdykcji sądów państwa pobytu?
 - 2) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze:

Czy takie naruszenie zakazu dyskryminacji skutkuje tym, że zgodnie z zasadą określoną w art. 3 [ust. 1] lit. a) tiret piąte rozporządzenia [nr 2201/2003] warunkiem powołania się przez wszystkich powodów lub wnioskodawców niezależnie od ich obywatelstwa na właściwość sądu miejsca pobytu jest okres pobytu wynoszący 12 miesięcy, czy też należy przyjąć, że dla wszystkich powodów lub wnioskodawców warunkiem jest okres pobytu wynoszący sześć miesięcy?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 18 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy ustanowiona w art. 18 TFUE zasada niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową stoi na przeszkodzie temu, by jurysdykcja sądu państwa członkowskiego pobytu, taka jak przewidziana w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia nr 2201/2003, była uzależniona od minimalnego okresu pobytu powoda lub wnioskodawcy, bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku, krótszego o sześć miesięcy od okresu przewidzianego w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte tego rozporządzenia na tej podstawie, że zainteresowany jest obywatelem tego państwa członkowskiego.
- 19 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem zasada niedyskryminacji lub równego traktowania wymaga, aby porównywalne sytuacje nie były traktowane w odmienny sposób, a odmienne sytuacje nie były traktowane jednakowo, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. w szczególności wyroki: z dnia 17 grudnia 2020 r., Centraal Israëlitisch Consistorie van België i in., C-336/19, EU:C:2020:1031, pkt 85; a także z dnia 25 marca 2021 r., Alvarez y Bejarano i in./Komisja, C-517/19 P i C-518/19 P, EU:C:2021:240, pkt 52, 64).
- 20 Porównywalność odmiennych sytuacji należy oceniać w świetle ogółu cechujących je elementów. Elementy te winny być między innymi ustalone i ocenione w świetle przedmiotu i celu aktu Unii, który wprowadza dane rozróżnienie. Należy także uwzględnić zasady i cele dziedziny prawa, do której należy dany akt prawny (zob. w szczególności wyroki: z dnia 6 czerwca 2019 r., P.M. i in., C-264/18, EU:C:2019:472, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 19 grudnia 2019 r., HK/Komisja, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, pkt 67).
- 21 Ponadto Trybunał orzekł również w odniesieniu do kontroli sądowej przestrzegania przez prawodawcę Unii zasady równego traktowania, że temu ostatniemu przysługuje szeroki zakres uznania w ramach wykonywania przyznanych mu kompetencji w sytuacjach, w których podejmuje on działania w dziedzinie obejmującej decyzje natury politycznej, gospodarczej i społecznej, oraz w sytuacjach wymagających od niego dokonywania kompleksowych ocen. Zatem tylko oczywiście nieodpowiedni charakter przepisu wydanego w tej dziedzinie w stosunku do zamierzonego przez właściwe instytucje celu może powodować nieważność tego przepisu (zob. w szczególności wyrok z dnia 6 czerwca 2019 r., P.M. i in., C-264/18, EU:C:2019:472, pkt 26).
- 22 Niemniej jednak zgodnie z tym orzecnictwem, nawet dysponując taką władzą prawodawca Unii jest zobowiązany oprzeć swój wybór na kryteriach obiektywnych i dostosowanych do celu, jaki realizują dane przepisy (wyrok z dnia 6 czerwca 2019 r., P.M. i in., C-264/18, EU:C:2019:472, pkt 27).

- 23 To w świetle zasad, które właśnie przypomniano, należy zbadać, czy przy uwzględnieniu w szczególności celu realizowanego przez reguły jurysdykcyjne ustanowione w art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 2201/2003 powód taki jak OE, który ma zwykły pobyt na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo jego obywatelstwa i który wszczął postępowanie o rozwiązanie związku małżeńskiego przed sądami tego państwa członkowskiego, znajduje się w sytuacji, która nie jest porównywalna z sytuacją powoda lub wnioskodawcy będącego obywatelem wspomnianego państwa członkowskiego, wobec czego nie jest sprzeczne z zasadą niedyskryminacji wymaganie, by ten pierwszy przebywał przez dłuższy czas na terytorium państwa członkowskiego przed uzyskaniem możliwości wniesienia sprawy do sądu.
- 24 Jak wynika z motywu 1 rozporządzenia nr 2201/2003, akt ten przyczynia się do utworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w ramach której zapewniony jest swobodny przepływ osób. W tym celu rozdziały II i III tego rozporządzenia wprowadzają reguły, którym podlega jurysdykcja, a także uznawanie i wykonywanie orzeczeń w zakresie rozwiązania związku małżeńskiego, a reguły te mają na celu zagwarantowanie pewności prawa [wyrok z dnia 25 listopada 2021 r., IB (Zwykły pobyt małżonka – rozwód), C-289/20, EU:C:2021:955, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 25 W tym kontekście art. 3 omawianego rozporządzenia, który wchodzi w zakres rozdziału II tego rozporządzenia, ustanawia ogólne kryteria jurysdykcji w sprawach dotyczących rozvodu, separacji i unieważnienia małżeństwa. Owe obiektywne kryteria, alternatywne i wyłączne, odpowiadają konieczności uregulowania dostosowanego do specyficznych potrzeb związanych ze sporami z zakresu rozwiązania związku małżeńskiego [wyrok z dnia 25 listopada 2021 r., IB (Zwykły pobyt małżonka – rozwód), C-289/20, EU:C:2021:955, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 26 W tym względzie, o ile art. 3 ust. 1 lit. a) tiret od pierwszego do czwartego rozporządzenia nr 2201/2003 zawiera wyraźne odesłanie do kryterium miejsca zwykłego pobytu małżonków i strony przeciwnej, o tyle art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte i art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste tego aktu dopuszczają stosowanie reguły jurysdykcyjnej forum actoris [wyrok z dnia 25 listopada 2021 r., IB (Zwykły pobyt małżonka – rozwód), C-289/20, EU:C:2021:955, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 27 Te ostatnie przepisy przyznają bowiem, pod pewnymi warunkami, sądom państwa członkowskiego, na którego terytorium ma zwykły pobyt powód lub wnioskodawca, jurysdykcję w zakresie orzekania o rozwiązaniu danego związku małżeńskiego.
- 28 I tak art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte wspomnianego rozporządzenia ustanawia taką jurysdykcję, jeżeli powód lub wnioskodawca przebywał tam od przynajmniej roku bezpośrednio przed wniesieniem tego pozwu lub wniosku, a art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste tego rozporządzenia skracza okres pobytu powoda lub wnioskodawcy do sześciu miesięcy bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku, w przypadku gdy ten ostatni jest obywatelem danego państwa członkowskiego (wyrok z dnia 13 października 2016 r., Mikołajczyk, C-294/15, EU:C:2016:772, pkt 42).
- 29 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że zasady jurysdykcji ustanowione w art. 3 rozporządzenia nr 2201/2003, w tym te przewidziane w ust. 1 lit. a) tiret piąte i szóste tego artykułu, mają na celu zapewnienie równowagi między z jednej strony mobilnością osób w obrębie Unii Europejskiej, w szczególności poprzez ochronę praw małżonka, który w następstwie kryzysu małżeńskiego opuścił państwo członkowskie miejsca wspólnego pobytu, a z drugiej strony pewności prawa, w szczególności względem drugiego małżonka, poprzez zagwarantowanie istnienia rzeczywistego

łącznika między powodem lub wnioskodawcą a państwem członkowskim, którego sądy mają jurysdykcję w zakresie orzekania o rozwiązaniu danego związku małżeńskiego [zob. podobnie wyroki: z dnia 13 października 2016 r., Mikołajczyk, C-294/15, EU:C:2016:772, pkt 33, 49, 50; a także z dnia 25 listopada 2021 r., IB (Zwykły pobyt małżonka – rozwód), C-289/20, EU:C:2021:955, pkt 35, 44, 56].

- 30 Z punktu widzenia celu polegającego na zapewnieniu istnienia rzeczywistego łącznika z państwem członkowskim, którego sądy wykonują tę jurysdykcję, powód lub wnioskodawca będący obywatelem tego państwa członkowskiego, który z powodu kryzysu małżeńskiego opuszcza wspólne miejsce zwykłego pobytu pary i postanawia powrócić do państwa pochodzenia, nie znajduje się co do zasady w sytuacji porównywalnej z sytuacją powoda lub wnioskodawcy, który nie ma obywatelstwa tego państwa członkowskiego i który przeprowadza się tam w następstwie takiego kryzysu.
- 31 W pierwszej sytuacji bowiem, choć obywatelstwo małżonka nie jest wystarczające dla celów ustalenia, czy spełnione są kryteria z art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia nr 2201/2003, jest już jednak możliwe dokonanie oceny powiązania tego małżonka z danym państwem członkowskim ze względu na sam fakt, że jest on obywatelem tego państwa członkowskiego i że utrzymuje on nieuchronnie z tym państwem więzi instytucjonalne i prawne, a także, co do zasady, więzi kulturowe, językowe, społeczne, rodzinne lub majątkowe. Takie powiązanie może już w konsekwencji przyczynić się do ustalenia rzeczywistej więzi, która powinna łączyć powoda lub wnioskodawcę z państwem członkowskim, którego sądy wykonują wspomnianą jurysdykcję.
- 32 Ocenę tę potwierdzają rozważania przedstawione w pkt 32 sprawozdania wyjaśniającego sporządzonego przez A. Borrás do konwencji w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich, zwanej konwencją „Bruksela II” (Dz.U. 1998, C 221, s. 1), która stała się inspiracją dla tekstu rozporządzenia nr 2201/2003. Zgodnie bowiem z tymi rozważaniami kryterium obywatelstwa, ujęte obecnie w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia nr 2201/2003, „gwarantuje, że istnieje już powiązanie z danym państwem członkowskim”.
- 33 Nie jest tak w ogólności w przypadku małżonka postanawiającego przeprowadzić się w następstwie kryzysu małżeńskiego do państwa członkowskiego, którego nie jest obywatelem. Przed zawarciem związku małżeńskiego małżonek ten najczęściej nigdy nie utrzymywał bowiem z tym państwem członkowskim więzi analogicznych do więzi utrzymanych przez obywatela wspomnianego państwa członkowskiego. Intensywność powiązania między powodem lub wnioskodawcą a państwem członkowskim, którego sądy wykonują jurysdykcję w zakresie orzekania o rozwiązaniu danego związku małżeńskiego, można w konsekwencji racjonalnie określić za pomocą innych czynników, takich jak w niniejszym przypadku wymóg dość długiego pobytu – od co najmniej roku – powoda lub wnioskodawcy na terytorium tego państwa członkowskiego bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku.
- 34 Ponadto różnica dotycząca minimalnego okresu rzeczywistego pobytu powoda lub wnioskodawcy na terytorium państwa członkowskiego, którego sądy wykonują tę jurysdykcję, bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku, w zależności od tego, czy powód lub wnioskodawca jest czy nie jest obywatelem tego państwa członkowskiego, opiera się na elemencie obiektywnym, który w sposób nieuchronny jest znany współmałżonkowi pozwanego lub wnioskodawcy, mianowicie na obywatelstwie jego małżonka.

- 35 W tym względzie od chwili, gdy z powodu kryzysu małżeńskiego małżonek opuszcza miejsce zwykłego pobytu pary i powraca na terytorium państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, w celu ustanowienia tam nowego miejsca zwykłego pobytu, drugi z małżonków może oczekiwać, że pozew lub wniosek o rozwiązanie związku małżeńskiego zostanie ewentualnie złożony do sądów tego państwa członkowskiego.
- 36 Ponieważ poszanowanie pewności prawa względem tego drugiego małżonka jest, przynajmniej w części, zagwarantowane przez więź instytucjonalną i prawną, jaką stanowi obywatelstwo jego współmałżonka w relacji do państwa członkowskiego, którego sądy wykonują jurysdykcję w zakresie orzekania o rozwiązaniu danego związku małżeńskiego, nie jest w sposób oczywisty nieodpowiednie, by taka więź została wzięta pod uwagę przez prawodawcę Unii przy ustalaniu wymaganego od pozwanego lub wnioskodawcy okresu rzeczywistego pobytu na terytorium tego państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, jako że więź ta odróżnia sytuację tego ostatniego pozwanego lub wnioskodawcy od sytuacji pozwanego lub wnioskodawcy, który nie ma obywatelstwa danego państwa członkowskiego.
- 37 Jest prawdą, że rozróżnienie dokonane przez prawodawcę Unii w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte i szóste rozporządzenia nr 2201/2003 opiera się na domniemaniu, zgodnie z którym obywatel będzie co do zasady utrzymywał ściślejsze więzy z państwem pochodzenia niż osoba, która nie jest obywatelem danego państwa.
- 38 Jednakże z uwagi na cel polegający na zapewnieniu istnienia rzeczywistego łącznika między powodem lub wnioskodawcą a państwem członkowskim, którego sądy wykonują jurysdykcję w zakresie orzekania o rozwiązaniu danego związku małżeńskiego, nie można kwestionować obiektywnego charakteru kryterium opartego na obywatelstwie powoda lub wnioskodawcy, przewidzianego w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia nr 2201/2003, bez podważania zakresu uznania przysługującego prawodawcy Unii w ramach przyjmowania tego kryterium.
- 39 Ponadto Trybunał uznał również w odniesieniu do kryterium opartego na przynależności państwowej zainteresowanego, że chociaż w sytuacjach granicznych powstają okazjonalne niedogodności związane z ustanowieniem norm generalnych i abstrakcyjnych, prawodawcy nie można zarzucić odwołania się do kategoryzacji, pod warunkiem że nie ma ona zasadniczo dyskryminującego charakteru w odniesieniu do celu, któremu służy (zob. analogicznie wyroki: z dnia 16 października 1980 r., Hochstrass/Trybunał Sprawiedliwości, 147/79, EU:C:1980:238, pkt 14; z dnia 15 kwietnia 2010 r., Gualtieri/Komisja, C-485/08 P, EU:C:2010:188, pkt 81).
- 40 W niniejszym przypadku nie można stawiać prawodawcy Unii zarzutu, że częściowo oparł się w odniesieniu do stosowania reguły jurysdykcyjnej forum actoris na kryterium obywatelstwa powoda lub wnioskodawcy w celu ułatwienia ustalenia rzeczywistego łącznika z państwem członkowskim, którego sądy wykonują jurysdykcję w zakresie orzekania o rozwiązaniu danego związku małżeńskiego, uzależniając dopuszczalność powództwa lub wniosku o rozwiązanie związku małżeńskiego powoda lub wnioskodawcy będącego obywatelem tego państwa członkowskiego od uprzedniego okresu pobytu krótszego niż okres wymagany od pozwanego lub wnioskodawcy niebędącego obywatelem wspomnianego państwa członkowskiego.
- 41 Wynika z tego, że przy uwzględnieniu celu polegającego na zapewnieniu istnienia rzeczywistego łącznika między powodem lub wnioskodawcą a państwem członkowskim, którego sądy wykonują jurysdykcję w zakresie orzekania o rozwiązaniu danego związku małżeńskiego, rozróżnienie

dokonane przez prawodawcę Unii na podstawie kryterium narodowości powoda lub wnioskodawcy w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte i szóste rozporządzenia nr 2201/2003 nie stanowi odmiennego traktowania ze względu na przynależność państwową zakazanego w art. 18 TFUE.

- 42 Przy uwzględnieniu całości powyższych rozważań, na pierwsze pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć, że ustanowioną w art. 18 TFUE zasadę niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie temu, by jurysdykcja sądów państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się miejsce zwykłego pobytu powoda lub wnioskodawcy, taka jak przewidziana w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia nr 2201/2003, była uzależniona od minimalnego okresu pobytu powoda lub wnioskodawcy, bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku, krótszego o sześć miesięcy od przewidzianego w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte tego rozporządzenia na tej podstawie, iż zainteresowany jest obywatelem tego państwa członkowskiego.

W przedmiocie pytania drugiego

- 43 Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze, nie ma potrzeby rozpatrywania pytania drugiego.

W przedmiocie kosztów

- 44 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Ustanowioną w art. 18 TFUE zasadę niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie temu, by jurysdykcja sądów państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się miejsce zwykłego pobytu powoda lub wnioskodawcy, taka jak przewidziana w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000, była uzależniona od minimalnego okresu pobytu powoda lub wnioskodawcy, bezpośrednio przed wniesieniem pozwu lub wniosku, krótszego o sześć miesięcy od przewidzianego w art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte tego rozporządzenia na tej podstawie, iż zainteresowany jest obywatelem tego państwa członkowskiego.

Podpisy